

Biti svećenik u doba koronakrize

Korizmeno razmatranje za svećenike Đakovačko-osječke nadbiskupije

Otprilike u ovo doba prošle godine započela je koronakriza, kako u svijetu, tako i u Hrvatskoj. Sjećamo se kako je na svetkovinu sv. Josipa uslijedio *lockdown*, odnosno zatvaranje koje svijet ne pamti desetljećima, pa i stoljećima (zadnja velika pandemija bila je tzv. španjolska gripa početkom 20. stoljeća). Skoro sve osim trgovina mješovitom robom i nužnih službi je tada bilo zatvoreno, a ljudi poslani u kućne karantene i izolacije. Čak su i crkve tada bile zatvorene, pa niti za Uskrs nije bila slavljena misa s narodom, od Vatikana do najmanjih župa diljem biskupija po Europi i svijetu. Iz tog vremena su nam još živo u sjećanju potresne fotografije i snimke umrlih iz Bergama i sjeverne Italije, gdje je pošast virusa u Europi bila najžešća i gdje je pandemija, barem u početku koronakrize, ostavila najgore posljedice.

Koronakriza ne popušta niti danas. Godinu dana od početka pandemije svijet je pred invazijom novih sojeva koronavirusa, proizvodnja i distribucija cjepiva su u krizi, ugostiteljski objekti u Hrvatskoj su i dalje zatvoreni, a uz ugostitelje, mnogi privatni poduzetnici i obrtnici nalaze se pred slomom, dok u pojedinim zapadnim europskim zemljama izbijaju sukobi i prosvjedi radi novih *lockdowna*. Sve veći broj ljudi ostaje bez posla i nalazi se u teškoj ekonomskoj situaciji, a neki su na rubu psihičkog i duhovnog sloma, kao što nekima, kada pandemija prođe, prijeti određeni oblik posttraumatskog stresnog poremećaja. Sve u svemu, krizi uzrokovanoj pandemijom koronavirusa ne nazire se kraj.

Na koronakrizu nude se različiti odgovori, odnosno različite su dimenzije borbe protiv koronavirusa. Tako se od početka krize, među najvažnijim akterima u borbi protiv koronavirusa ističu osobito epidemiolozi, infektolozi i farmakolozi, odnosno medicinske znanosti, koje nastoje dati epidemiološki i farmakološki odgovor na izazov koronavirusa. Tu su onda i političari koji ulaze u igru kao politički borci protiv koronavirusa. Svakako možemo istaknuti i sociološki vid borbe protiv koronavirusa, zatim ekonomsko-gospodarska nastojanja u toj sferi, kao i psihološko-psihoterapeutsku dimenziju borbe u kojoj psiholozi i psihijatri nastoje ljudima pomoći kako bi očuvali mentalno zdravlje u situaciji u kojoj se nalazimo. Duhovna dimenzija borbe protiv koronavirusa također je iznimno važna, ali je očekivano, u svijetu, pa i u Hrvatskoj, pala u drugi plan. Pandemija je, naime, dodatno ogoljela postojeće stanje suvremenog svijeta u kojem se na egzistencijalna pitanja odgovori traže prije svega u horizontalnoj perspektivi: medicinskoj, političkoj, ekonomskoj, psihološkoj, a sve manje u onoj vertikalnoj, duhovnoj, u konačnici, kršćanskoj i teološkoj dimenziji.

Crkva i njezini svećenici na koronakrizu su reagirali kako su znali i umjeli. Koronakriza nas je sve iznenadila i nije bilo lako postaviti se na idealan način u početcima krize. U međuvremenu smo puno toga naučili i na nama je svakako zadaća da utemeljeni u vjeri u Krista i u evanđelje, te sa iskustvom koje smo skupili tijekom prošle godine, uz različite druge odgovore koje na koronakrizu svijet nudi, mi – Crkva, biskupi i svećenici – ponudimo osobito našim vjernicima, ali i svim ljudima dobre volje, upravo duhovni i pastirski, evanđeoski i vjernički odgovor.

Koronakriza je prilika za obraćenje

Čovjek je na globalnoj razini kroz pandemiju koronavirusa iskusio vlastitu krhkost, ranjivost, nemoć i granice. Sve to iskusili smo i mi svećenici. Gledano očima vjere, međutim, koronakriza

i njezine posljedice, daleko su od tragedije. Štoviše, koronakriza predstavlja novu mogućnost i priliku za „novo rađanje“, za novi početak. Kako reče papa Franjo: „Mislili smo da ćemo ostati zdravi u bolesnom svijetu“. Prilika je ovo da svijetu i prirodi pružimo priliku da ozdrave, prodišu; prilika je za duhovno ozdravljenje suvremenog čovjeka koji već odavno ozbiljno ne računa na Boga ili mu je vjera u Boga (p)ostala tek izvanjski ukras u pojedinim trenucima života. Prilika je i nama svećenicima da još tješnije prionemo uz Krista i uz svoj svećenički poziv i poslanje.

Podsjetimo se kako kriza načelno nije tek negativan fenomen. Svaka kriza, naime, uz muku i neizvjesnost, nosi sa sobom i priliku za novo pozicioniranje, za nove mogućnosti, za ponovno okretanje onome bitnome. Kriza je uvijek i svojevrsna prekretnica te omogućuje da se krene drugim, boljim i kvalitetnijim putem. Kriza nas dovodi i do vlastitih granica te čovjeku nudi priliku da ponovno probudi i obnovi vjeru, da se ponovno okrene Bogu. Dobro nam je poznato, iskustvo povijesti tomu svjedoči, kako čovjeka kad mu ide dobro, kada obiluje materijalnim dobrima, kada uživa u izvanjskoj sigurnosti i blagostanju, vrlo lako zaboravlja Boga. Vjera u Boga tada slabi i čovjek se oslanja na ono vidljivo, materijalno, opipljivo; oslanja se na sebe i na vlastitu snagu. U tom smislu, bilo koja kriza, pa i ova koronakriza, prilika je da se ponovno obnovi kršćanska vjera i smisao vjere, da se čovjek ponovno okrene Bogu i osloni na Boga kao krajnje uporište i temelj vlastitog života.

Ne vrijedi to samo za svijet ili samo za vjernike laike u Crkvi, nego i za nas, biskupe i svećenike, koji smo također trajno pozvani na obraćenje i život iz vjere i u duhu evanđelja. Nije rijetkost, nažalost, da i svećenik kada mu dobro ide i kada sve ima, zaboravi na bit svoga poslanja te se više okupira materijalno-zemaljskim ambicijama ili da upadne u zamku raznih vidova klerikalizma i karijerizma, da zaboravi na duhovno i Božje, a zaplete se u vidljivo, tjelesno i zemaljsko. Stoga, poziv na obraćenje u vremenu koronakrize odjekuje na poseban način nama, biskupima i svećenicima, kao što su prodorne i opominjuće Isusove riječi većinom bile usmjerene - ne poganima i grešnicima - već Božjim ljudima: farizejima i pismoznancima. U tom smislu, paradoksalno može zvučati, ali iz perspektive vjere koronakriza može biti blagoslov, spasonosna situacija, poticaj na obraćenje i na vjeru, kako svijetu i narodu Božjem, tako i nama svećenicima, biskupima i prezbiterima. Koronakriza je svakako nova mogućnost, ali i blagoslov ukoliko će uspavane savjesti razbuditi te čovjeka potaknuti da ponovno otkrije Boga Isusa Krista i njegovu milost; ukoliko će i nas svećenike još tješnije zbližiti s Kristom i u nama dodatno potaknuti pastoralno-duhovnu revnost i brigu.

Vjerom u Krista protiv straha od virusa

Među duhovnim dimenzijama borbe protiv koronavirusa jest borba protiv straha. Upravo strah inhibira i koči ono najbolje u nama, našu kreativnost i energiju. Strah također nepovoljno djeluje na naše fizičko i psihičko zdravlje, te osim što sputava, može uzrokovati i razne bolesti. Mnogi ljudi su uslijed svakodnevne izloženosti vijestima o koronavirusu upravo blokirani, fizički i mentalno zatvoreni, u strahu. Jedini strah koji kršćanin i svećenik trebaju poznavati jest strah Božji i strah od grijeha. Nerijetko, međutim, i među svećenicima uočavamo pretjeranu brigu i zabrinutost, strah, pa i tjeskobnost pred izazovima koronakrize. Kršćanska vjera nipošto nije magični štapić, no pouzdanje i povjerenje u Boga zacijelo može pridonijeti oslobođenju od strahova, fobija i zakočenosti. U tom procesu oslobađanja od straha, svećenik svakako ima važnu ulogu kao onaj koji tješi, hrabri, upućuje na Krista i na snagu vjere. Osobito je u kriznim situacijama važno da duhovni pastiri budu, prije svega, sami ispunjeni snagom vjere, strahom Božjim i ljubavlju Božjom, te da onda i druge mogu tješiti i hrabriti, oslobađati pretjerane brige

i zabrinutosti, strahova i bojazni, koji se osobito u kriznim situacijama uvuku u ljudsko srce i dušu.

U svom nevelikom, ali nadanjujućem djelu *Gdje je Bog u doba koronavirusa?*, britanski mislilac John C. Lennox donosi smjernice kako bi se kršćani trebali postaviti prema pandemiji koronavirusa. Među uputama donosi i smjernicu kako valja zadržati pravu perspektivu. Lennox pod tim smatra kako valja uključiti vlastiti razum i sabrati se. Panika i strah ne pomažu, kao ni preuveličavanje situacije. Pritom Lennox donosi tekst jednog drugog britanskog mislioca, C.S. Lewisa, koji je 1948. godine napisao članak o tome kako kršćani trebaju odgovoriti na postojanje atomskog oružja, a danas umjesto pojma „atomsko oružje“ možemo ubaciti u tekst „koronavirus“ ili „pandemija“. Piše, dakle, C.S. Lewis: „U jednu ruku previše razmišljamo o atomskoj bombi (koronavirusu). Kako živjeti u atomsko (pandemijsko) doba? Dođe mi da odgovorim: 'Isto kao što biste živjeli u šesnaestom stoljeću kada je kuga skoro svake godine harala Londonom, ili kao u doba Vikinga, kada su skandinavski razbojnici svake noći mogli upasti u selo i prerezati vam grlo; ili kao što doista i živite, u vremenu raka, sifilisa, paralize, zračnih napada, željezničkih i prometnih nesreća.' Drugim riječima, nemojmo pretjerivati govoreći o novini naše situacije [...] To je prvo što trebamo imati na umu. I prvo što trebamo učiniti jest: sabrati se. Ako svi trebamo stradati od atomske bombe (koronavirusa), hajde da tu bombu (virus) dočekamo čineći razborite ljudske stvari – moleći, radeći, poučavajući, čitajući, slušajući glazbu, kupajući djecu, igrajući tenis, čavrljajući s prijateljima uz pivo i pikado – a ne zbijeni kao preplašene ovce i razmišljajući o bombama (virusima). Mogu nam slomiti tijelo (i jedan mikroorganizam to može), ali ne trebaju vladati i našim umom.“

Valja podsjetiti da je C.S. Lewis živio i pisao iz duboke vjere u Isusa Krista, te da ovakav hrabar odmak i drukčiji stav prema situaciji krize proizlaze iz njegove žive vjere u Boga koji obećava život i nakon smrti. Stoga, ovaj bremeniti Lewisov tekst podsjeća na to da kršćanska vjera nudi drukčiju perspektivu, te da razgoni strah i paniku koji se mogu uvući u ljudsko srce i dušu. Ovdje također upućujem na poticajan i ohrabrujući tekst mr. sc. Snježane Majdanžić-Gladić: *Vrijeme je za korona – radost* (<https://www.vjeraidjela.com/vrijeme-je-za-korona-radost/>).

Lewis i njegov stav prema situacijama krize i straha, svakako je poticaj i za nas svećenike. U tom smislu, potreban je razboriti oprez, ali nipošto ne panični strah od koronavirusa niti stav koji u drugome vidi ugrozu i moguću zarazu, a ne brata i čovjeka potrebnog blizine i ljubavi. Katolički svećenik je, stoga, pozvan biti izvor radosti i nade, utjehe i ohrabrenja, blizine i suosjećanja, upravo u ovakvim kriznim vremenima. Poput svjetionika koji razgoni tamu, svećenik je pozvan biti oslonjen na Krista i snagu njegova Duha, te onda svjetlom vjere i nade pomoći ljudima razgoniti strah od koronavirusa i od moguće zaraze, strah koji se već dobrobrano uvukao u mnoga srca i duše. Drugim riječima, svećenik ima zadaću pomoći vjernicima da radost vjere, snaga molitve, pouzdanje i povjerenje u Boga otjeraju tamu i strah, te ispune srca mirom i radošću. Na tragu snažne molitve i pouzdanja izrečenog u biblijskom tekstu: „Pa da mi je i dolinom smrti (koronavirusa) proći, zla se ne bojim, jer Ti si, Gospodine, sa mnom, tvoj štap i palica tvoja utjeha su meni“ (usp. Ps 23).

Biti svjedoci Božje ljubavi i milosrđa

Duhovna dimenzija borbe protiv pandemije koronavirusa bitno uključuje i ljubav prema bližnjemu. Isus nam nije dao primjer i zapovijed da ljubimo jedni druge samo u povoljnim okolnostima, nego u svim životnim situacijama, a osobito u trenucima kada su drugi u nevolji i teškoćama (usp. milosrdnog Samaritanca, Isusovo liječenje gubavaca, itd.). To osobito vrijedi za nas svećenike koji smo pozvani ljubiti svoje župljane, tj. zajednice koje su nam povjerene, te tako svjedočiti Božju ljubav, no biti i poticaj na ljubav našim vjernicima i svima koji nas

gledaju i susreću. John C. Lennox u svojoj knjizi prikazuje kako su kršćani kroz povijest odgovarali na pandemije. Povjesničari pretpostavljaju da je tzv. antoninska kuga, koja je u 2. stoljeću usmrtila četvrtinu Rimskoga Carstva, pomogla širenju kršćanstva zato što su se kršćani brinuli za bolesne i nudili duhovni model prema kojem kuge nisu bile djelo gnjevnih i hirovitih božanstava. Za vrijeme tzv. Ciprijanove kuge u 3. stoljeću također se bilježi rast kršćanstva. Naime, propovijedi biskupa Ciprijana poticale su kršćane da ne oplakuju žrtve kuge (koje sada žive u nebu), nego da pojačaju napore u brizi za živima. Biskup Dionizije bilježi kako su se kršćani ne mareći za opasnost brinuli o bolesnima i pomagali im u svim njihovim potrebama. Lennox donosi još čitav niz svjedočanstava o kršćanskoj djelatnoj ljubavi tijekom pandemija, među ostalim i primjer Martina Luthera koji je, u 16. stoljeću, odbio poziv da pobjegne iz kugom zaraženog njemačkog grada Wittenberga i tako se spasi od bolesti. Luther je odlučio ostati i služiti bolesnima. Ta ga je odluka stajala života njegove kćeri Elisabeth. No, urodila je i kratkim spisom: *Trebaju li kršćani bježati od kuge?*. U tom spisu Luther jasno artikulira kakav bi trebao biti kršćanski odgovor na epidemiju: „Umrijeti nam je na našim položajima. Kršćanski liječnici ne mogu napustiti svojih bolnica, kršćanski upravitelji ne mogu ostaviti svoje pokrajine, kršćanski pastori ne mogu napustiti svoje zajednice. Kuga nas ne razrješuje naših dužnosti: ona ih pretvara u križeve, na kojima moramo biti spremni umrijeti.“

Pravila koja su donesena u cilju sprečavanja širenja zaraze svakako treba poštivati u razboritoj mjeri. Kršćani, međutim, trebaju također tražiti načine kako ljubiti druge, čak i na vlastitu štetu, jer tako je Bog ljubio svakoga čovjeka u osobi svojega Sina, umirući za nas na križu. Isus se ne bi približio niti jednom gubavcu da je mislio samo na svoje zemaljsko i fizičko zdravlje ili da je rigidno slušao upute tadašnjeg „židovskog stožera za civilnu zaštitu“, tj. da je striktno provodio propise židovskog zakona u situacijama oboljenja od gube. Ili primjerice, sveta Majka Terezija iz Kalkute, da je mislila samo na sebe i slušala medicinske upute, ne bi pomogla niti jednome od onih umirućih i zapuštenih siromaha sa ulica Kalkute. Takvih primjera nesebične ljubavi i služenja bližnjima, mogli bismo naći još mnogo u povijesti Crkve. Svi su oni bili vođeni ljubavlju prema Bogu i djelatnom ljubavlju prema bližnjima u nevolji, riskirajući pritom i vlastito zdravlje, pa i sam život.

Snažno svjedočanstvo ljubavi i solidarnosti prema bližnjima u potrebi imamo upravo u primjeru naših liječnika i medicinskog osoblja koji od prvog dana koronakrize nesebično brinu i daju sve od sebe kako bi pomogli bolesnima. Ne manjka ni svećenika koji su i u najtežim trenucima pohađali bolesne, dijelili svete sakramente, naviještali Božju riječ, pružali utjehu, blizinu i solidarnost. Osobito snažno svjedočanstvo ljubavi prema bližnjima u nevolji imamo u nedavnoj reakciji Crkve, biskupa i prezbitera, redovnika i redovnica, vjernika laika, ali i svih drugih ljudi i skupina diljem Hrvatske koji su, i spontano i organizirano, priskočili u pomoć (i još uvijek pomažu) unesrećenima od potresa u Banovini. Nakon potresa, strah od koronavirusa potisnut je u drugi plan, a u ljudima se rasplamsala ljubav, solidarnost, te iskreno suosjećanje i brigu za drugoga. U svakom slučaju, kršćanski odgovor na koronakrizu nipošto ne smije biti socijalna distanca, već djelatna pomoć, ljubav i blizina onima koji su u potrebi. Uloga svećenika je pritom od velike važnosti, bilo da sam pokazuje ljubav i brigu prema bližnjima, bilo da potiče vjernike na milosrdnu ljubav i blizinu. Ljubav svećenika prema bližnjima znači i biti blizu bolesnima i starima, odvojiti vrijeme te ih pohoditi i okrijepiti svetim sakramentima, osobito umiruće i teško bolesne. To znači primiti na duhovni razgovor i svetu ispovijed vjernike koji traže utjehu, snagu ili duhovnu okrijepu. To znači promovirati karitativnu djelatnost u župi, s ciljem blizine i pomoći osobito onim najugroženijima. To znači, po primjeru milosrdnog Samaritanca, biti blizu svakome tko je u duhovnoj ili materijalnoj potrebi. Naravno da svećenik, tj. župnik, niti može niti treba sve sam učiniti. Poziv na djelatnu ljubav prema bližnjemu u nevolji odnosi se na cijelu zajednicu, u različitosti službi, ali prva i nezamjenjiva, upravo pastirska i predvođea služba, jest svećenika, tj. župnika.

Spasenje u Kristu nasuprot religiji zdravlja i kultu tijela

Koronakriza je podsjetila cijelo čovječanstvo, pa i nas svećenike, da smo lomljivi, krhki i prolazni. Znali smo to i prije, no kada sve dobro ide, kada obilujemo, kada smo zdravi, lako se uljuljamo u materijalno, izgubimo osjećaj za prolaznost svega zemaljskog. Koronavirus nas je sve podsjetio na relativnost, provizornost, tj. nesigurnost i nestalnost svih naših zemaljskih oslonaca i uporišta, osobito našeg zdravlja, a onda i samog života. Koronavirus nas je, iznenadno i nenajavljeno, bacio u koronakrizu i neizvjesnost.

Zanimljivo je, međutim, istaknuti da su u prošlosti, kada bi nastupila kakva velika kriza ili katastrofa, ljudi hrlili u crkve, tražili dodatno Boga i njegovu blizinu, svećenici su predvodili zajedničke molitve i pokornička bogoslužja, a državni vođe su pozivali na pobožnost i obraćenje Bogu. Danas svjedočimo potpunom obratu. U naše vrijeme sve manje ljudi ozbiljno računa na Boga u svojem životu, državni vođe traže da se crkve zatvore (ili da se pastoralno-liturgijski život svede na minimum), a upute civilnih stožera i svjetovnih vođa Crkva manje-više poslušno obdržava i prihvaća. Umjesto u Boga Isusa Krista i u njegove proroke, suvremeni svijet, pa u velikoj mjeri i mi kršćani (i svećenici!), zagledani smo u epidemiologe i u farmaceutsku industriju kao u nove proroke, a od cjepiva očekujemo spasenje i oslobođenje. Znakovito je da su oba najveća *lockdowna* u Europi tijekom koronakrize bili upravo u vrijeme Uskrsa i Božića, kao i to da se cjepivo počelo distribuirati po Europi i u Hrvatskoj upravo u božićne dane, tako da je dolazak cjepiva, a ne rođenje Isusa Krista, prikazano od europskih državnih vođa kao početak spasenja i nade za Europu.

Nije, međutim, ovaj zaborav Boga i pouzdanje u tjelesno zdravlje i svjetovne proroke nastupio koronakrizom. Već odavno, naime, traje proces rastakanja kršćanstva, tj. otpad od vjere i zaborav Boga, osobito u Europi i na zapadu, a umjesto vjere u Boga i u vječno spasenje, imamo na djelu vjeru u čovjeka i u njegove sposobnosti, u medicinu i u tehnologiju kao nova sredstva spasenja, kao i vjeru u zdravlje kao najveće dobro. Odnos prema tehnologiji i zdravlju (kao i prema profitu i novcu) odavno je postao upravo religiozan. O tome provokativno piše Manfred Lütz: „Naši su preci gradili katedrale, mi gradimo klinike. Naši su preci spasavali svoje duše, mi spašavamo svoju figuru. Bez dvojbe, imamo novu religiju: religiju zdravlja. Mučimo se terorom dijeta i fitnessa i pritom zaboravljamo gotovo sve od čega se život sastoji. Da bismo izbjegli smrt, uskraćujemo sebi život.“ (*Užitak života. Protiv terora dijete, manije zdravlja i kulta fitnessa*). Dakako da je potrebna umjerena briga za vlastito zdravlje i izgled. No, suvremeni je čovjek od tih prolaznih i relativnih dobara učinio kult, religiju, štoviše, idolatriju; zdravlje i tjelesni izgled (uz novac i profit) postali su najveća dobra, te na djelu imamo religiju zdravlja i kult zemaljskog blagostanja.

Ponekad i mi svećenici upadamo u zamku ove idolatrije tijela i zdravlja. To se može očitovati u svećeničkoj (prekomjernoj) brizi za vlastito zdravlje i tijelo, za tjelesni izgled i izvanjsku ljepotu, za što duži i što zdraviji zemaljski život, itd. Naravno, umjerena briga za tijelo i zdravlje se podrazumijeva, štoviše, to nam je obveza kako bismo mogli ispuniti svoje pastirsko i duhovno poslanje, no svakako bismo trebali - upravo protivno kultu tijela i zdravlja - biti svjedoci i promicatelji duhovnog života i spasenja; duhovnoga i evanđeoskog bogatstva; biti oni kojima je najveće dobro sam Bog i njegovo kraljevstvo, evanđelje i njegova pravednost. Iz kršćanske perspektive, najveće dobro je sam Bog Isusa Krista i njegovo Kraljevstvo, odnosno vjera u Boga i nada u vječni život i vječno spasenje. Pandemija koronavirusa, tj. koronakriza, svakako je prilika da se vjera i povjerenje u Boga iznova obnove; da i mi svećenici najprije tražimo duhovna i spasijska dobra, u konačnici, Kraljevstvo Božje i pravednost njegovu (usp. Mt 6,33), a da se zemaljskim dobrima ispravno služimo, a nipošto da postanemo njihovi sluge.

Misliti na vječnost. Svećenik kao znak novoga neba i nove zemlje

Duhovna dimenzija borbe protiv koronavirusa uključuje još jednu važnu kršćansku temu, a to je misao na vječnost. Time dolazimo do još jednog aspekta kršćanskog naslijeđa koji se nerijetko zaboravlja. Tema vječnosti, neba, vječnog života i spasenja pripada samoj biti kršćanske vjere. Ipak, ovaj eshatološki aspekt kršćanske vjere možda je i najdublje pao u zaborav. Suvremeni čovjek živi isključivo za ovdje i sada; za zemaljsko, vidljivo, opipljivo, tjelesno. Ni Crkva niti svećenici nisu imuni na duh svijeta, pa je eshatologija pala u zaborav ili je tek na marginama crkvenog mišljenja i djelovanja. Ovdje koristim priliku ukazati na nedavno objavljenu knjigu dr. sc. Borisa Vulića pod nazivom *Vjera kao eshatološko nestrpljenje. Ogled o Sergiu Quinziju* koja želi održati živom upravo eshatološku nadu i iščekivanje. Promišljajući zajedno s autorom Sergiom Quinzijem čiju misao istražuje, Vulić ulazi u koštac sa „zaboravljenim“ temama kao što su: Kraljevstvo Božje, ponovni Kristov dolazak, obećanje paruzije koja se još nije ostvarila, vjera koja i dalje nestrpljivo iščekuje, iskustvo nespašenosti, poraza i neuspjeha, ali i iščekivanje spasenja u vjeri i nadi usred poraza i neuspjeha.

U svakom slučaju, u samu bit kršćanstva utkana je vjera i nada u vječni život. Vjera u vječni život snaga je vjernika kršćanina i u vremenu pandemije koronavirusa. Ona baca novo svjetlo na krhkost i prolaznost zemaljskog zdravlja i života, te ispunja božanskom nadom i snagom. Lennox podsjeća kako su rani kršćani, koji su živjeli u svijetu prepunu opasnosti, relativno kratka životnoga vijeka i okruženi svakojakim prijetnjama, snagu za tako požrtvovan život i za toliko služenje na dobrobit drugih crpili iz činjenice da su imali pravu i živu nadu koja je sezala onkraj groba. A mi kršćani danas zaziremo i od samog spominjanja neba. Bojimo se da će nam se ljudi rugati i reći da je nagrada na drugome svijetu na vrbi svirala. Ali nagrada na drugom svijetu postoji ili ne postoji. Ako ne postoji, kršćanstvo je laž jer je nauk o nagradi sastavni dio kršćanske poruke.

Sveti Pavao se nije stidio niti strašio govoriti o tom drugom, vječnom svijetu i o Domovini koja je na nebesima (usp. Fil 3,20), kao i o tome da sve patnje sadašnjeg vremena nisu ništa prema budućoj slavi koja se ima očitovati u nama (usp. Rim 8, 18-25). To su riječi vjere sv. Pavla koji je vidio i proživio svu grubost i težinu života, podnosio svu moguću oskudicu i nevolje, u konačnici, bio je zatvaran i ubijen radi Krista. Unatoč i usred svih tih nevolja, Pavao je živio radosno i ispunjeno, jer je vjerovao i znao da mu je pripravljen vijenac pravednosti kojim će mu u onaj Dan uzvratiti Gospodin (usp. 2 Tim 4,8). Pavlovi naponi i vjera u vječnu nagradu uzor su i kršćanima današnjice usred nevolja i neizvjesnosti pandemije koronavirusa.

I u tom pogledu, svećenici su pozvani poput svetog Pavla biti svjedoci i navjestitelji, živi znakovi vječnosti, novog neba i nove zemlje, tj. nebeske Domovine, Kraljevstva Božjega. U suvremenoj kulturi u kojoj čovjek živi samo za ovdje i sada, samo za sadašnji trenutak, samo za zemaljsko zdravlje i dug zemaljski život, kršćanin, a osobito svećenik je pozvan biti svjedok jednog drugog svijeta, biti izazov i provokacija, ali i poticaj na obraćenje i vjeru u Božja obećanja i u buduću, božanski svijet. Aktualne su i poticajne riječi sv. Pavla, upućene i nama svećenicima danas: „Tako, ljubljene moji, poslušni kako uvijek bijaste (...) sa strahom i trepetom radite oko svoga spasenja! Da, Bog u svojoj dobrohotnosti izvodi u vama i htjeti i djelovati. Sve činite bez mrmljanja i oklijevanja da budete besprijekorni i čisti, *djeca Božja neporočna posred poroda izopačena i lukava* u kojem svijetliti kao svjetlila u svijetu držeći riječ Života meni na ponos za Dan Kristov“ (Fil 2, 12-16). Veliki izazov za nas biskupe i prezbitere jest u tome da nastojimo biti svjetlila u svijetu, znakovi Neba i Kraljevstva, čuvajući i navješćujući riječ Života, usred sve bezbožnije i kulture i mentaliteta suvremenog svijeta.

Duhovna i kršćanska dimenzija, na tragu svega rečenog, predstavlja dragocjen doprinos u borbi protiv aktualne pandemije koronavirusa. Ona je također i putokaz kako postupiti u eventualnim budućim kriznim situacijama koje bi mogle pogoditi život čovjeka pojedinca, ali i ljudske zajednice u cjelini. U vremenima krize, osobito je važna uloga proroka, duhovnika, svećenika, duhovnih i moralnih svjetionika, kao što su bili starozavjetni proroci u vrijeme raznih kriza izabranog naroda. Ljudi koji unatoč krizi i usred krize svjedoče i naviještaju živoga i jedinoga Boga, koji naviještaju snažnu i moćnu Božju riječ, koji održavaju živom vjeru i nadu, koji usred straha donose radost, koji su već sada na zemlji znakovi Kraljevstva Božjega i nade u vječno spasenje, kada neće biti ni smrti ni bola, ni tuge ni jauka, ni kuge ni virusa. Osobito u teškim vremenima, narod i svijet trebaju snažnu i moćnu, Božju riječ, i svete svećenike i proroke koji će im tu riječ svjedočiti i navijestiti. Upravo na tragu vapaja Tina Ujevića, koji u svojoj *Svakidašnjoj jadikovki* u olovnim vremenima Prvog svjetskog rata piše: „O Bože, žeže tvoja riječ i tijesno joj je u grlu, i željna je da zavapi. Ta besjeda je lomača i dužan sam je viknuti, ili ću glavnjom planuti. Pa nek sam krijes na brdima, pa nek sam dah u plamenu, kad nisam krik sa krovova! Jer meni treba moćna riječ, jer meni treba odgovor, i ljubav, ili sveta smrt“.

Braćo svećenici, neka nam i ova korizma u vremenu koronakrize bude dodatni poticaj na obraćenje Bogu i rast u vjeri, na blagoslov i spasenje nama i našim vjernicima kojima smo poslani. Neka nas prati blagoslov Boga Isusa Krista, snaga Duha Svetoga, Tješitelja i Branitelja, te osobito zagovor sv. Josipa u ovoj njegovoj godini!

Davor Vuković